

Beheerplan Groen

Fredericus school

Velp, november 2012

Door: Projectgroep Speelgroen VHL

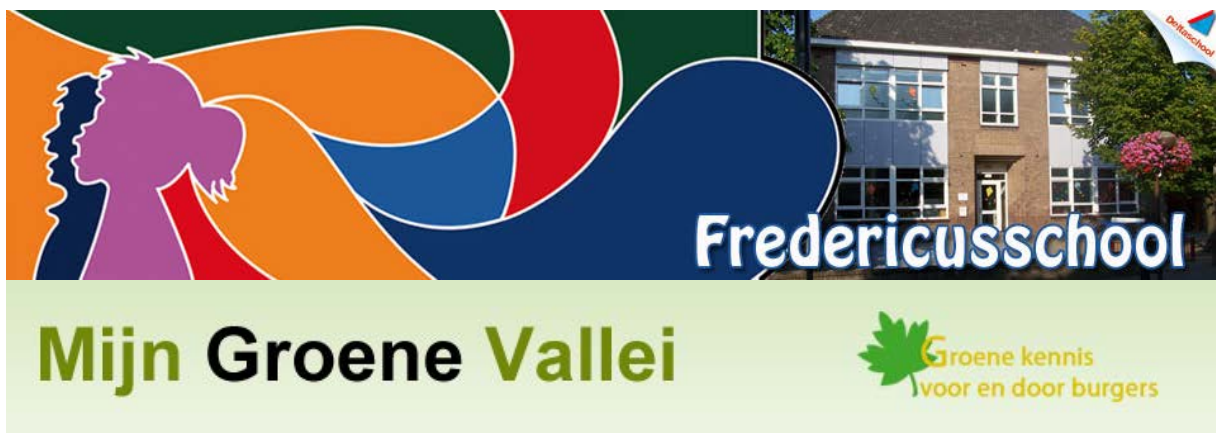
Richard Verkerk

Tessa tromp

Rebekka Bruin

Simone Arends

In opdracht van: Fredericus school Velp

Voorwoord

De Fredericus school in Velp is een school waar veel kinderen uit Velp het basisonderwijs volgen. Het is een bruisend geheel waar in de pauze de kinderen rond rennen en spelen. Enige jaren geleden is het schoolplein en de buitenruimte rondom de school flink aangepakt. Er is nieuwe bestrating gelegd en er zijn nieuwe bomen geplant. De school is van binnen een gezellige goed onderhouden plek om te werken en te leren. Ook voor de buitenruimte is er in juni 2012 aan de bel getrokken.

Er is al veel groen rondom de school waardoor het er mooi uitziet. Het feit is alleen wel dat er net als in het gebouw ook buiten het gebouw af en toe onderhoud gepleegd moet worden. Dit leek ons als projectgroep de uitgelezen kans om aan te grijpen en ondersteuning te bieden.

Het idee van dit beheerplan is om u als ouder te betrekken bij het beheer van het groen. Door allemaal een steentje bij te dragen wordt de school geholpen en kunt u kennis opdoen of delen over het groen. We hebben ervoor gezorgd dat alle klussen verdeeld zijn over drie dagen die door het jaar heen zullen plaatsvinden. Daarnaast hebben we alle informatie en tips voorbereid.

We hopen dat dit plan u net zo enthousiast maakt als het ons heeft gemaakt. We willen graag van de gelegenheid gebruik maken om Petra schippers te bedanken voor al haar enthousiasme en doorzettingsvermogen. Zij heeft als moeder ons als groep geadviseerd en het plan in gang gezet. Het zou geweldig zijn als de beheergroep een leuke gezellig club is die met groot plezier samenwerkt. De dagen zullen niet gezien worden als werkdagen maar als een uitje. Samen maken we het schoolplein en het groen mooi.

Inhoudsopgave

<i>Voorwoord</i>	2
1. Inleiding	4
2. Toekomst	6
2.1 Visie	6
2.3 Samenwerking	7
3. Streefbeeld en normaal beheer	8
3.1 Voorjaarsbloeiers	9
3.2 Zomerbloeiers	13
3.3 Wintergroene planten	17
3.4 Opruimwerkzaamheden	22
4. Deelprojecten	24
5. Aan de slag!	26
5.1 beheerplanning	26
5.2 benodigdheden en kosten	28
6. Actieplan samenwerkdagen	29
7. Conclusies en aanbevelingen	32
Bijlage 1: Bomenplan	33
Bijlage 2: Herstelplan	34
Bijlage 3: Programma van eisen	35
Bijlage 3: Beheergroepenkaart met lijst	

1. Inleiding

De Fredericusschool

Aan de Emmastraat in Velp staat al jarenlang en basisschool genaamd 'De Fredericusschool'. Er wordt lesgegeven aan de groepen één tot en met acht en heeft totaal ongeveer 240 leerlingen. De basisschool heeft het grote geluk dat het veel actieve ouders heeft die meedenken over zaken in en rondom de school. Enkele jaren geleden is het schoolplein rondom de school gerenoveerd. Zo is er nieuwe bestrating aangelegd en zijn er enkele nieuwe bomen geplant. Sinds enige tijd zijn de ouders van de kinderen enthousiast over het nogmaals verbeteren van de buitenruimte rondom de school. Tot nu toe is er hard gebrainstormd over nieuwe uitdagende speeltoestellen en een mooiere groene omgeving.

Aanleiding

Dit beheerplan is ontwikkeld omdat de mooie buitenruimte van de school beter onderhouden moet worden. De struiken, planten en bomen kunnen een goede aanvulling van het terrein zijn waar veel mensen van kunnen genieten. Dit beheerplan zorgt op het gebied van veiligheid, duurzaamheid, uitstraling en kwaliteit voor een nette groene buitenruimte.

Dit plan is een informatie bron voor de ouders die in de beheergroep actief zijn of worden. Het plan is erg praktisch opgebouwd waardoor zowel professional in het groen aan de slag kan. Het is goed bruikbaar doordat alle gegevens zijn vertaald naar 'Beheerdagen'.

Kader

Het plan is in het kader van de studieopdracht van Hogeschool Van Hall Larenstein gemaakt. De studenten zijn afkomstig van de opleiding Management Buitenruimte. Vanuit de Fredericusschool is het een opdracht in het kader van het verbeteren van de buitenruimte van de school.

Probleemstelling

De probleemstelling die voor het maken van het plan centraal staat is:

Hoe kan de Fredericusschool in samenwerking met vrijwilligers het groen beheren, met als doelstelling het terrein succesvol, mooi, veilig en functioneel te maken?

De situatie, verantwoordelijkheden en taken

Dit beheerplan heeft betrekking op het beheren van het groen en het schoonhouden van de pleinen. Het gaat in het beheerplan over de struiken en het gras. De bomen zijn een specifiek onderdeel dat buiten dit plan valt. In de bijlage is wel een advies over de bomen te vinden. De vrijwilligers zullen zich ook niet bezig houden met het onderhoud en de kwaliteit van de speeltoestellen en de technische zaken, zoals het leggen van bestratingen en waterafvoer systemen.

Hoe wordt en blijft het een succes?

Het is geweldig als ouders en andere vrijwilligers zich in willen zetten voor de school. Een randvoorwaarde daarbij is wel dat de school ook actief meedoet in het proces. Zij moeten mensen motiveren, waar mogelijk faciliteren en waarderen voor het werk dat ze verzetten. Zij zullen ook de drijfveer achter het project zijn. Alleen met dit enthousiasme vanuit alle partijen wordt en blijft de beheergroep een succes.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is te toekomstvisie weergegeven. Hierin is te lezen hoe de buitenruimte eruit moet komen te zien en hoe het gebruikt kan worden. Daarnaast wordt ingegaan op de wens om ouders te betrekken bij het beheer. In hoofdstuk 3 is het echte beheerdeel opgenomen. Er is een plattegrond waar al het groen op staat aangegeven en er is per beheergroep een omschrijving gemaakt. Ook is aangegeven welke deelprojecten in de toekomst aangepakt kunnen worden. Tot slot is een overzicht opgenomen waarin de benodigdheden en kosten staan. In hoofdstuk 4 staat de beheerplanning waarop staat welke handelingen wanneer gedaan moeten worden. Hoofdstuk 5 staat in het teken van het actieplan van de samenwerk dagen. Hierin wordt om schreven hoe een samenwerk dag ingedeeld en opgezet zou kunnen worden. Tot slot zijn de conclusies en aanbevelingen in hoofdstuk 6 opgenomen. In de bijlagen zijn de beheergroepenkaart, de huidige situatie en het advies voor de bomen opgenomen.

2.Toekomst

Voordat het schoolplein beheerd kan worden, is het handig om af te spreken wat het doel is van het beheer. Hierdoor weet iedereen die meewerkt waar er naartoe gewerkt wordt en waarom ze het beheer doen. Deze afspraken worden uitgesproken in de visie die er voor het schoolplein opgesteld wordt en hangt nauw samen met de voorwaarden die gesteld worden aan het terrein.

2.2 Visie

De buitenruimte van de Fredericusschool zal een vrolijke, groene en levendige omgeving worden. Alle planten, bomen en struiken zijn een aankleding rondom de grijze vlakken. Ook moeten de beplantingen veilig, schoon en goed bruikbaar zijn. Hieronder staat per onderwerp beschreven wat het doel is.

Vrolijke groene bloeiende omgeving

De Fredericus school is een leuke en inspirerende school. Dit zou ook aan de buitenkant goed zichtbaar moeten zijn. Het groen zal daarbij het visitekaartje van de school worden. De struiken en de planten die er zijn stralen levendigheid, bloei en vrolijkheid uit. Hierdoor is het een fijne omgeving waar mensen met plezier werken, leren en buiten spelen.

Overzicht, veiligheid en een rustige uitstraling bij de parkeerplaatsen

De school heeft een parkeerplaats waar iedereen haar auto kwijt kan. Om het veilig te houden om daar te parkeren is de beplanting laag. Ook worden de struiken zo onderhouden dat ze binnen de vakken en dus niet over de parkeervakken heen groeien. Hierdoor is het prettig en veilig om er te parkeren. Bij de parkeerplaats zullen ook in de toekomst planten en struiken toepassen die een rustige en eenvoudige uitstraling hebben.

De natuur krijgt de ruimte bij de wadi en de composthoop

De natuur is ontzettend belangrijk. Daarom heeft het bij de Fredericus ook een plekje gekregen in de vorm van een wadi. Deze wadi heeft een natuurlijke uitstraling. Dit komt door de vele verschillende bloemen, kruiden en het ruige gras. In deze planten leven allerlei diertjes zoals insecten en amfibieën. Een andere plek waar de natuur zich thuis gaat voelen is de composthoop. Het groene afval, zoals de bladeren en gesnoeide takken, worden op de composthoop onder de naaldboom bewaard. De natuur gaat zelf haar werk doen om het te verteren, door bijvoorbeeld wormen. Uiteindelijk blijft er goede organische meststof over. Dit kan bij de struiken gestrooid worden, die er de voedingsstoffen uithalen om goed te groeien.

De natuur is leuk, daar kun je wat van leren!

Hierboven staat omschreven dat er veel natuur is rondom de Fredericusschool. Het is voor kinderen ontzettend belangrijk om hierover te leren. Ze zullen er respect voor krijgen en flink wat wijzer van worden. De natuur wordt toegankelijker gemaakt om er zo lessen in te

kunnen geven. Zo zou er bij de wadi uitleg kunnen komen over planten en diersoorten. Bij de composthoop leren kinderen alles over de kringloop van afval naar voedsel.

De buitenruimte is netjes en nodigt uit om gebruik van te maken

Naast de school is een mooi stukje groene ruimte. Dit stukje is in eigendom van de kerk, maar het mag gebruikt worden door de leerlingen. Deze ruimte ziet er door het jaar heen netjes uit en nodigt uit om gebruikt te worden. Hier kan het moestuinproject bijvoorbeeld weer een succes worden. Deze nette uitstraling geldt ook voor de rest van de buitenruimte. De planten groeien niet over de bestrating, de bladeren worden netjes op de composthoop neergelegd en zwerfvuil wordt opgeruimd. Hierdoor is de buitenruimte prettig om in te leven.

2.3 Samenwerking

Een succesvolle buitenruimte...

De school en daarmee de leerlingen hebben geluk met de mooie buitenruimte die beschikbaar is. Het heeft veel groen, het is functioneel en het is een veilige speelplek. Om het ook in de toekomst zo goed te houden wordt drie keer per jaar de handen uit de mouwen gestoken.

..., samen maken we het waar!

Voor het uitvoeren en coördineren van de beheerdagen worden ouders geënthousiasmeerd. Dit wordt gedaan op de ouderavonden. Dit plan valt of staat ook met vrijwilligers zoals de ouders of meesters en juffen. Het is daarom ontzettend belangrijk om de beheerdagen leuk te maken zodat iedereen met plezier meehelpt. Natuurlijk kunnen ook de kinderen betrokken worden bij het groen. Op de beheerdagen zullen ouders elkaar ontmoeten en vriendschappen opbouwen. Hierdoor wordt de betrokkenheid en het gemeenschapsgevoel van de ouders en de school sterk. De vrijwilligers zullen zich aanmelden omdat zij het belang zien van een succesvolle buitenruimte rond de school.

3. Streefbeeld en normaal beheer

Om het beheer te kunnen beschrijven is het terrein opgedeeld. Hiervan is kaart gemaakt die in de bijlage is opgenomen. Hierop is te zien waar welke beheergroepen zijn. Daarnaast worden de verschillende onderdelen ('beheergroepen') langsgelopen om het toekomstbeeld te verduidelijken en welke ingrepen daarvoor nodig zijn.

3.1 Voorjaarsbloeiers

Nummer: 504

Soort beplanting: Struik

Wetenschappelijke naam: *Kolkwitzia amabilis*

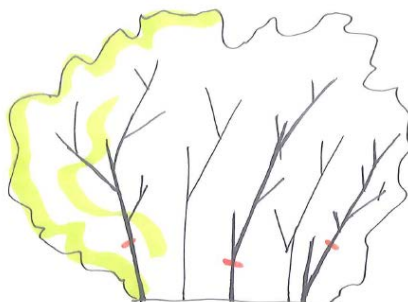
Nederlandse naam: koninginnestruik

Toekomstbeeld: De koninginnestruik is een bloeiende soort die bloeit op 1-jarig hout. Daarnaast is de struik zo volgroeid dat deze over de parkeerplaats kan gaan hangen. Dit moet voorkomen worden, maar wel zo dat de natuurlijke vorm van de struik behouden blijft.

Maatregelen: jaarlijks snoeien

Materiaal en mankracht: 1 vrijwilliger, een snoeischaar, één paar werkhandschoenen, één kruiwagen.

Beschrijving: Voor een optimale bloei en een compacte struik is snoei na de bloei het beste. Dit valt in de maanden juni en juli. Hierbij worden de oudere takken verwijderd en de jonge takken behouden. Door dit moment van snoeien heeft de koninginnestruik nog de mogelijkheid om nieuwe scheuten te ontwikkelen.

Hiernaast staat de tekening waarop te zien is hoe het snoeien moet gebeuren. De dikste takken moeten verwijderd worden. Hierdoor krijgt de struik weer ruimte om van onder af op te groeien. De dikke takken mogen tot 10 cm van de grond afgeknipt worden.

Nummer: 412

Soort beplanting: Struik

Wetenschappelijke naam: *Buddleja davidii*

Nederlandse naam: Vlinderstruik

Toekomstbeeld: De vlinderstruik is een prachtige soort die rijkelijk bloeit. De hoek van de tuin waar deze struik staat is relatief donker. Door de struik goed bij te houden is het een echte blikvanger die de tuin flink opfleurt. De struik bloeit met grote paarse pluimen.

Maatregelen: jaarlijks snoeien

Materiaal en mankracht: 1 vrijwilliger, een snoeischaar, één paar werkhandschoenen, één kruiwagen.

Beschrijving: De Vlinderstruik groeit ontzettend snel. De bloemen pluimen komen altijd aan het eind van de uitschieters. Deze takken moeten jaarlijks tussen half maart en eind april afgesnoeid worden tot een hoogte van 1.5m. dit lijkt een drastische snoei, maar in het zelfde jaar groeit de struik met nog meer en sterkere uitschieters weer de lucht in. Ook wordt de bloei veel intenser door deze snoei ronde.

Hierboven is in de tekening te zien hoe het snoeien gedaan moet worden. Alle takken moeten afgeknipt worden, tot net boven het laatste lot (knop).

Nummer: 411

Soort beplanting: Struik

Wetenschappelijke naam: *Sambucus nigra*

Nederlandse naam: Gewone vlier

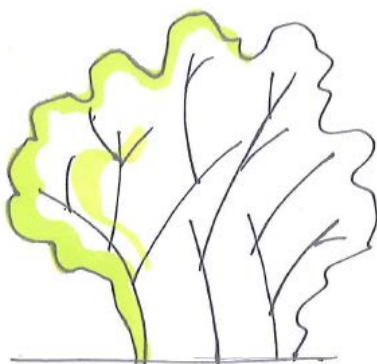
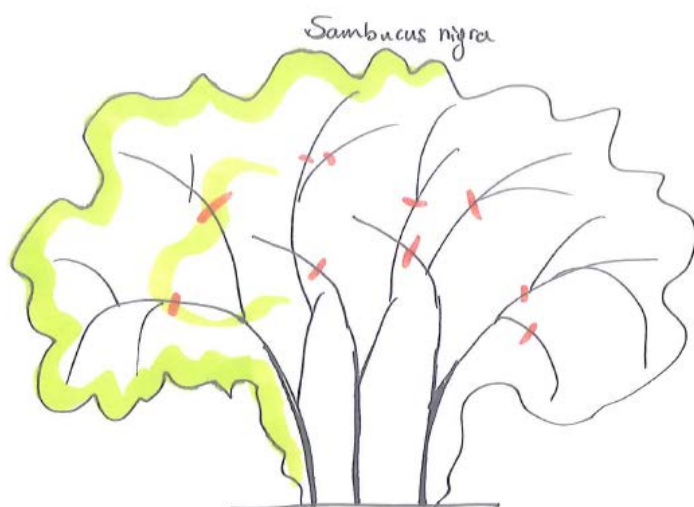
Toekomstbeeld: In de toekomst wordt de gewone vlier die op het terrein van de kerk staat weer een groene weelderige struik. De struik heeft veel bloei in het voorjaar en de zomer. Het heeft een grote volwassen vorm, maar nog wel de vele jonge twijgen. Alle takken zullen gezond, sterk en naar de wolken gericht zijn.

Maatregelen: één keer per vijf jaar.

Materiaal en mankracht: 1 vrijwilliger, Een takkenknip schaar of takkenzaag, één paar werkhandschoenen, één kruiwagen.

Beschrijving: De struik zal naarmate hij ouder wordt minder dicht worden. Toch is de wens juist om de groene dichtheid en vele bloei juist te stimuleren. Daarom wordt één keer per vijf jaar de struik weer wat terug gesnoeid. Alle takken die 'Door gaan hangen' worden op het buigpunt gesnoeid. Daarnaast worden de grootste uitschieters gekort. Hierdoor is er ruimte voor de nieuwe twijgen die de struik weer tot een eenheid maken en veel bloemen geven.

Hierboven is te zien hoe de struik gesnoeid moet worden. De grote takken beginnen na enkele jaren door te hangen. Hierdoor kunnen ze topzwaar worden en kan de struik uit elkaar vallen. Om dit te voorkomen moeten alle takken die doorbuigen verwijderd worden. Hierdoor blijft de struik dicht en vol groeien

3.2 Zomerbloeiers

Nummer: 607

Soort beplanting: Struik

Wetenschappelijke naam: Symphoricarpos

Nederlandse naam: Sneeuwbes

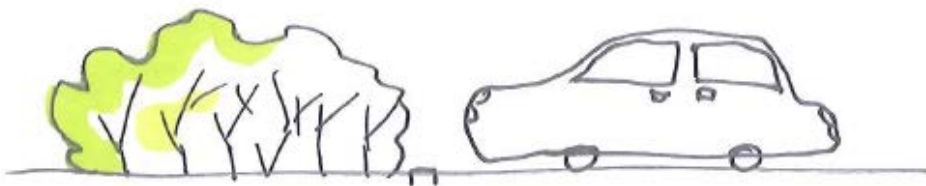
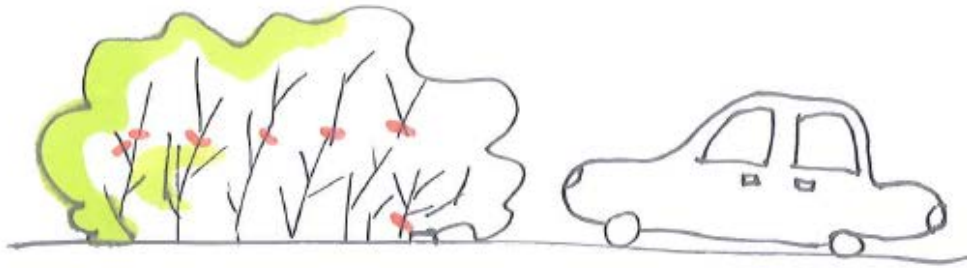
Toekomstbeeld: In de toekomst zullen deze struiken de groene wand van de parkeerplaatsen worden. Het zal een dichte gezonde en overal groene struik zijn. Het is een aaneengesloten groen geheel dat mooie besjes krijgt. Het is een afscheiding van het schoolterrein wat een vrolijke uitstraling heeft.

Maatregelen: één keer in de 4 jaar tot 10 cm boven de grond afsnoeien.

Materiaal en mankracht: 3 vrijwilligers, twee takkenscharen of zagen, drie paar werkhandschoenen, één kruiwagen.

Beschrijving: Deze struik heeft één keer in de 4 jaren een flinke verjongingskuur nodig in de vorm van snoeien. Hierdoor blijft de struik jong, gezond en goed binnen de vakken. Alles moet dan tot 10cm boven de grond afgeknipt worden. Dit moet halverwege de winter of in het vroege voorjaar gedaan worden, in elk geval mag het daarna niet meer vriezen.

Hierboven staat in de tekeningen hoe de struiken gesnoeid moeten worden. De sneeuwbes moet helemaal afgeknipt worden, tot 10 cm boven de grond. Daardoor wil de struik in het voorjaar een inhaalslag maken. Het zal fris en groen weer terug groeien. Hierdoor blijft de struik er gezond uitzien en binnen de vakken groeien.

Nummer: 605

Soort beplanting: Struik

Wetenschappelijke naam: Rhustypina

Nederlandse naam: Fluweelboom

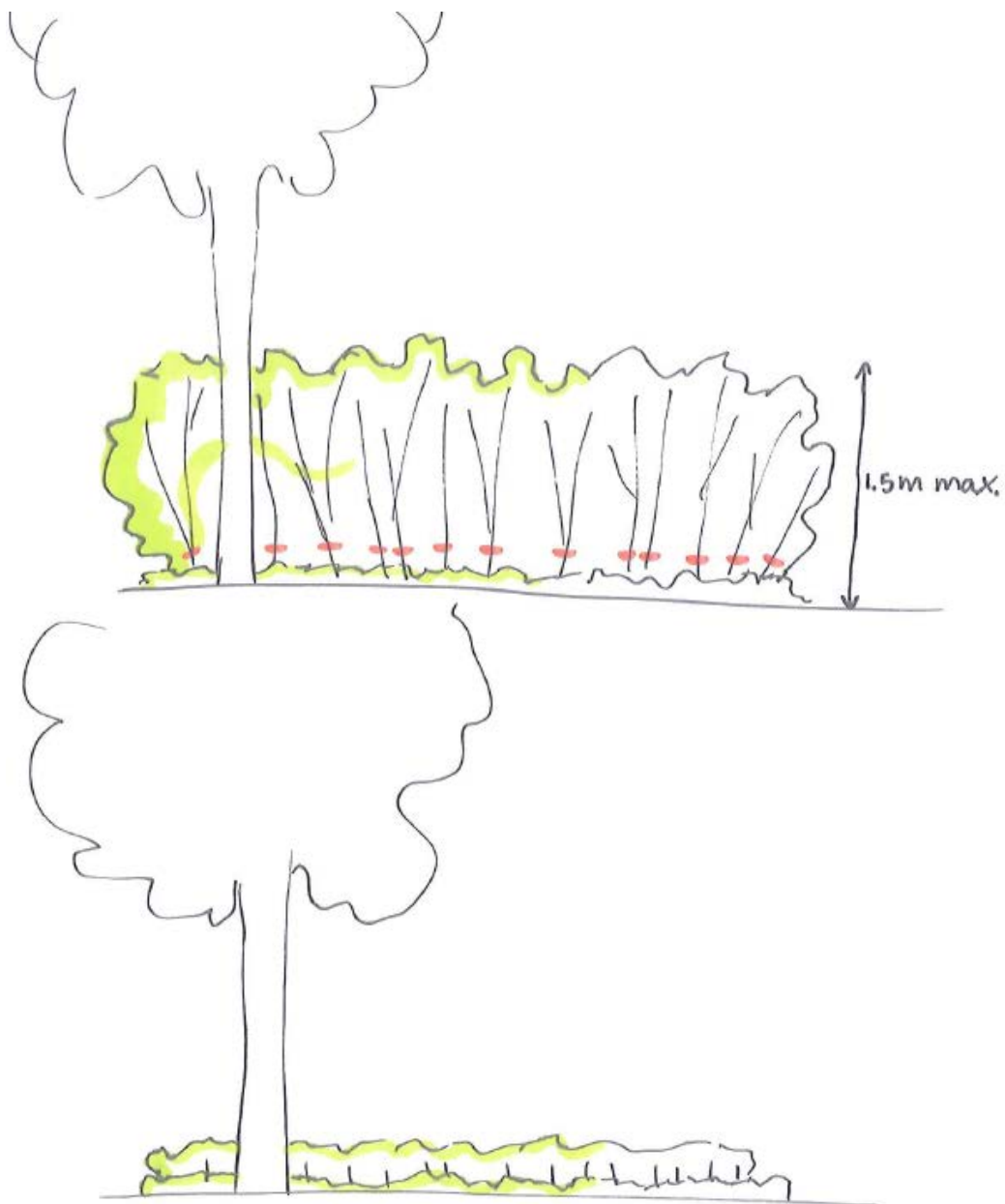
Toekomstbeeld: In het plantvak van 605 is op de bodem klimop te vinden. Daaruit groeien de uitlopers van de fluweelboom. Deze lijken in de herfst op een rode vuurzee. Dit is een erg mooi effect en een super mooie manier om kleur te geven aan de buitenruimte. Het zorgt dat de ingang van de parkeerplaats een spannende kleurrijke omgeving is.

Maatregelen: Jaarlijks tot 5 cm boven de grond terug zetten.

Materiaal en mankracht: 1 vrijwilliger, een snoeischaar, één paar werkhandschoenen, één kruiwagen.

Beschrijving: De fluweelboom is een snelgroeiende struik die heel sterk is. De struik groeit na een snoeibeurt weer heel sterk terug in het voorjaar. Jaarlijks moeten nadat de bladeren eraf zijn gevallen alle takken tot 5 cm boven de grond afgesnoeid worden. De snoei moet gedaan worden in het najaar / vroege winter. Het is belangrijk dat door het jaar heen de beplanting niet te dicht wordt. De klimop moet nog licht kunnen krijgen om de bodem te blijven bedekken.

Hierboven staat in de tekeningen hoe de fluweeltakken gesnoeid moeten worden. In dit geval worden de takken op een aparte manier toegepast. In plaats van het te laten uitgroeien tot een grote struik wordt het juist ieder jaar terug gezet. Daardoor groeit het ieder voorjaar met volle kracht terug.

3.3 Wintergroene planten

Nummer: 503

Soort beplanting: Struik

Wetenschappelijke naam: Pyracantha

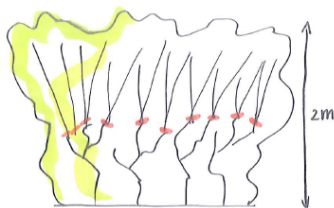
Nederlandse naam: Vuurdoorn

Toekomstbeeld: De vuurdoorn is een struik dat het beeld mooi maakt door de besjes. In de hoek van de border is dit een mooie struik omdat het compleet anders is dan de rest. Het heeft een compacte vorm, zonder grote uitsteeksels en openingen.

Maatregelen: jaarlijks snoeien, in het voorjaar

Materiaal en mankracht: 1 vrijwilliger, een snoeischaar, één paar werkhandschoenen, één kruiwagen.

Beschrijving: Om de struik mooi dicht en groen te maken moet het jaarlijks gesnoeid worden. Hierbij is het van belang dat de grote uitschieters verwijderd worden. Hierdoor wordt de struik weer sterk en groen. Daarnaast stimuleert het de aanmaak van de rode bessen.

Hiernaast staat beschreven hoe de Vuurdoorn gesnoeid mag worden. In de oude situatie heeft hij veel lange uitlopers. Hierdoor is de struik langwerpiger en hol geworden. Wat je juist wilt is dat de struik compact en mooi groen is. Daarom moeten de lange uitlopers eraf geknipt worden zodat de energie weer naar de basis van de struik gaat.

Nummer: 601 en 602

Soort beplanting: Struik

Wetenschappelijke naam: *Prunus laurocerasus*

Nederlandse naam: Laurierkers

Toekomstbeeld: Deze struiken staan op de rand van het schoolterrein dat grenst aan de straat. De struiken zijn eigenlijk een groene wand. In de toekomst moeten de struiken niet hoger als een meter hoog en breed worden. Hierdoor blijft de ruimte goed overzichtelijk, veilig maar toch mooi groen.

Maatregelen: jaarlijks snoeien

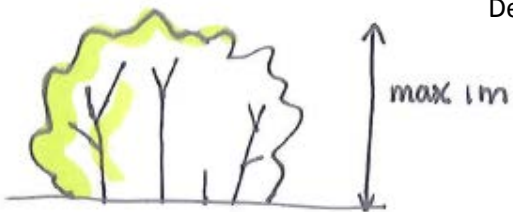
Materiaal en mankracht: 1 vrijwilliger, een snoeischaar, één paar werkhandschoenen, één kruiwagen.

Beschrijving: De laurierkers groeit ieder jaar veel. Daarom moet altijd in mei of juni de struik weer in vorm gebracht worden. Er staan er meer naast elkaar. Het mooiste is het als de struiken vloeiend in elkaar over gaan. Ieder jaar moeten de uitlopers gesnoeid worden. De maximale hoogte van de struik moet een meter zijn. Tot slot is het belangrijk om de struik aan de onderkant breder te houden dan aan de bovenkant, zodat het zonlicht ook op de onderste bladeren kan vallen.

Één keer in de 10 jaar moet de struik weer flink teruggezet worden. Dit kan door de takken tot ongeveer 50cm boven de grond af te zagen. In het voorjaar loopt de struik dan weer mooi uit.

De gewenste hoogte van de struik is 1m

Hieronder staan de standaard maatregelen. Dit moet één keer in het jaar gebeuren. De struik wordt bijgeknipt tot 1m hoogte

Nummer: 603 en 604

Soort beplanting: Bodembedekker en groene wand

Wetenschappelijke naam: Hedera helix

Nederlandse naam: Klimop

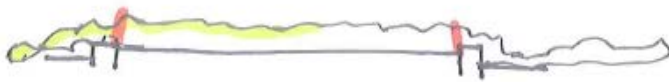
Toekomstbeeld: De klimop is op het schoolplein op twee manieren toegepast. Als eerste is het een wand dat het schoolplein van de parkeerplaats afscheid. Deze wand moet het hele jaar door mooi groen zijn en daardoor het saaie hek opfleuren. Daarnaast is de klimop een bodembedekker, Het maakt de grond helemaal groen en dicht zodat er minder snel onkruid doorheen komt. Een voordeel is dat het in de winter ook groen is.

Maatregelen: wegnippen uitlopers

Materiaal en mankracht: 1 vrijwilliger, een snoeischaar, één paar werkhandschoenen, één kruiwagen.

Beschrijving: De klimop is een plant die snel groeit en ook 'nieuwe plekken probeert te veroveren'. Het zal dus proberen uit het vak te groeien. Één keer per jaar moeten deze uitlopers afgeknipt worden zodat het weer mooi binnen het vak past.

De bovenste tekening laat de bodembedekkers zien. De uitlopers die dus buiten het vak proberen te groeien moeten afgeknipt worden, zodat het er weer uit ziet als de tweede tekening

De derde en de vierde laten de tekeningen van de klimop langs de hekken zien.

3.4 Opruimwerkzaamheden

Zwerfvuil

Toekomstbeeld: Het zou mooi zijn als het hele schoolplein netjes en schoon is. Plastic en bijvoorbeeld verpakking materiaal horen in de grijze afvalbak. Het plein en alle plekken rond de school moeten netjes opgeruimd zijn. Dit is veilig, goed voor het beeld en goed voor het milieu.

Maatregelen: opruimen van zwerfvuil

Materiaal en mankracht: 1 vrijwilliger, een snoeischaar, één paar werkhandschoenen, één kruiwagen.

Beschrijving: De klimop is een plant die snel groeit en ook 'nieuwe plekken probeert te veroveren'. Het zal dus proberen uit het vak te groeien. Één keer per jaar moeten deze uitlopers afgeknipt worden zodat het weer mooi binnen het vak past.

Composthoop

Toekomstbeeld: Op het schoolterrein wordt er gesnoeid aan de beplanting. Het zou mooi zijn als dit afval niet afgevoerd wordt, want hiermee voer je ook waardevolle voedingsstoffen af. Als de takken gecomposteerd zijn kan dit weer bij de beplanting worden gegooid en op deze manier worden hergebruikt. De composthoop moet niet te vochtig en niet te droog worden, zorg daarom ook dat hij een beschutte plaats heeft.

Maatregelen: composteren groenafval

Materiaal en mankracht: 1 vrijwilliger, één hooivork, één paar werkhandschoenen, één kruiwagen. Minimale grootte van de composthoop is 2m² en 1.5m hoog.

Beschrijving: Te grof afval kan niet snel gecomposteerd worden, dit duurt veel langer.

Takken bijvoorbeeld hebben een veel langere compostduur als fijn snoeiafval. Zo moet er een onderscheid gemaakt worden tussen fijn en grof snoeiafval. Fijn snoeiafval zoals fijn haagsnoeisel en takkensnippers en blad kan op de composthoop. Van de takken kan een takkenwig worden gemaakt. Bij een overschot aan takken moet dit worden afgevoerd. De composthoop moet elke twee maanden worden omgegooid met de hooivork. Oude compost en nieuwe compost moet gescheiden worden. Na twee jaar is de compost klaar op over de beplanting verspreid te worden.

Onkruid

Toekomstbeeld: Het is belangrijk dat het schoolterrein er netjes uit ziet en daarbij horen ook de stenen op het schoolterrein. Om het schoolterrein er netjes uit te laten zien hoort hierbij ook het onkruid wieden.

Maatregelen: wieden van het onkruid op de bestrating

Materiaal en mankracht: 2 vrijwilligers, twee stenenkrappers, twee paar werkhandschoenen, één kruiwagen, één bezem.

Beschrijving: Als het onkruid wieden jaarlijks gebeurd is het niet veel werk en blijft het schoolterrein er netjes uitzien.

Bestrating

Toekomstbeeld: Ook vegen hoort bij het schoon en netjes houden van het schoolterrein.

Maatregelen: vegen schoolterrein

Materiaal en mankracht: 1 vrijwilliger, 1 bezem, 1 stoffer en blik.

Beschrijving: Zes keer vegen van het schoolterrein in het jaar.

Bladafval

Toekomstbeeld: In de herfst vallen veel bladeren

Maatregelen: bladafval opruimen

Materiaal en mankracht: 1 vrijwilliger, 1 hark, 1 kruitwagen.

Beschrijving: 1 keer blad ruimen in het jaar. Dit blad kan vervolgens op de composthoop.

Gras wadi

Toekomstbeeld: Bij de wadi is het momenteel een beetje ongeorganiseerd. Daarom moet er regelmatig gemaaid worden. Op deze manier heeft de wadi weer een net uiterlijk en kan het in de toekomst eventueel gebruikt worden voor educatieve doeleinden.

Maatregelen: gras maaien bij de wadi

Materiaal en mankracht: 1 vrijwilliger, 1 grasmaaier, 1 hark, 1 kruitwagen.

Beschrijving: 1 keer maaien in het jaar van de wadi. Het gras bij de wadi moet worden afgevoerd.

4. Deelprojecten

De kwaliteit van het schoolterrein gaat door gestructureerd beheer omhoog, maar zal daarna zeker nog beter kunnen. Niet alle problemen worden ermee opgelost. Om deze weg te werken hebben we hier een kleine opsomming – met omschrijving – van wat er nog mogelijk is om het schoolplein en de parkeerplaats in de aanblik net dat beetje extra te geven.

De projecten die aangepakt kunnen worden zijn:

- Bruikbaar hekje naar de wadi
- De bomen laten keuren en een structurele oplossing verzorgen (Vanuit de school)
- Rooien 'ingepakte' boom
- Rooien scheve bomen langs parkeerplaats
- 'Oplossing' boomspiegels
- Het planten van meer klimop langs hekken
- Vervangen heesters buitenrand
- Het maken van de composthoop

Om de bruikbaarheid van de wadi te vergroten is het belangrijk dat er een toegang tot dit kleine gebied komt. Volwassenen kunnen met gemak over het hek stappen, maar dit is lastiger voor de meeste klassen van het basisonderwijs. Een hekje dat open en dicht kan zorgt voor de gevraagde veiligheid wanneer de wadi niet gebruikt wordt voor educatieve doeleinden, maar geeft ook eenvoudig toegang wanneer dat wel gebeurt.

Vertegenwoordigers en in mindere mate de schoolleiding gaf aan graag te zien dat de wadi gebruikt wordt in de lessen. Het onderhoud zoals het beschreven is in het beheerplan zorgt ervoor dat er veel bijzonders te zien zal zijn.

Op het schoolplein staan verschillende bomen die het zwaar hebben. Hoe hiermee omgegaan moet worden wordt beschreven in het 'Bomenplan'. Om de aanblik van het schoolplein te verbeteren is al wel duidelijk dat de 'ingepakte' boom ongeveer een jaar na inpakken gerooid moet worden óf als men graag paddenstoelen op de boom wil bekijken, deze op ongeveer 70 cm van de grond af moet zagen. Dit in verband met de veiligheid.

De aanblik van de parkeerplaats zal verbeteren als de 2 scheefgroeïende en begroeide bomen in de noordwest hoek van de parkeerplaats gerooid worden. Dit zal een rustiger beeld opleveren. Hiervoor zijn omgevingsvergunningen (kapvergunningen) nodig.

In het originele plan was er bedacht om de (grote) boomspiegels in te planten om zo de kinderen te ontmoedigen hier doorheen te lopen. Door een herberekening in de uren is dit

onderdeel geschrappt. Het blijft echter nog wel nodig. Het in planten zorgt namelijk zowel voor een lossere bodemstructuur voor de bomen, als voor schonere kinderen. Een lijst met geschikte soorten vind u in de bijlage. Op basis van deze lijst is er mogelijk sponsoring bij een kwekerij te vinden uit de omgeving. Andere opties voor de boomspiegels zijn er natuurlijk ook. De randen verhogen om zo zitplekken en barrières te creëren is een optie die al bij 1 boomspiegel is toegepast. Het onkruid dat hier verschijnt, is een teken dat de ondergrond minder aangestampt is.

Op het schoolplein liggen geregeld hopen zand. Logischerwijs liggen deze langs de zandbak, maar ook langs de hekken. Één daarvan lijkt er minder last van te hebben; die met klimop. Hier wordt het zand door de wortels van de klimop vastgehouden. Een groot deel van het probleem zou dus opgelost kunnen worden door klimop te planten langs de overige hekken. Zowel de hekken richting de parkeerplaats als de hekken richting het terrein van de kerk. Omdat het terrein van de kerk wel mooi is om te zien, is het na aanplant het advies de klimop niet hoger te laten worden dan 60 cm. Dan is er nog overheen te kijken.

Aan de buitenrand van het terrein, zowel langs de wadi als langs het parkeerterrein staan heesters of bodembedekking. In het beheerplan wordt beschreven hoe deze beplanting beheerd moet worden om een goede uitstraling te krijgen. Helaas is deze beplanting jaren verwaarloosd waardoor er kale plekken ontstaan en ongewenste soorten lastig te bestrijden zijn. Dit heeft veel extra werk tot gevolg. De optimale situatie zou zijn om deze randen leeg te halen en opnieuw in te planten. Langs de parkeerplaats betekent dat nieuwe sneeuwbesen langs de zijde en klimop (als bodembedekker) en fluweelboom aan de voorzijde. Langs de wadi is het aan te raden om de 2 verschillende laurierkersen te vervangen door 1 soort laurierkers. De variant 'Otto Luyken' is daarbij het geschiktst omdat deze lager blijft en dus minder onderhoud nodig heeft.

5. Aan de slag!

Het opzetten van een initiatief is de eerste geweldige stap die al gezet is. Dit hoofdstuk laat zien hoe het initiatief in de praktijk uitgevoerd kan worden. Er zullen per jaar drie beheerdagen gaan plaatsvinden. Daarnaast hoeven niet alle struiken ieder jaar gesnoeid te worden. Hiervoor is de meerjarenplanning ingevoegd. Op de beheergroepen plattegrond is te vinden waar de vaknummers naar verwijzen.

5.1 beheerplanning

Hieronder is in de meerjarenplanning te zien wanneer welke klussen gedaan kunnen worden.

Periodes/Beheerdag						
Beheergroep	Vak nr.	2013	2014	2015	2016	2017
Struiken snoeien						
Koninginnestruik	504	x	x	x	x	x
Vlinderstruik	412	x	x	x	x	x
Gewone Vlier	411		x			
Fluweelboom	605	x	x	x	x	x
Vuurdoorn	503	x	x	x	x	x
Sneeuwbes	607	x				x
Laurierkers	601 602					
Laurierkers	602	x	x	x	x	x
Klimop	603	x	x	x	x	x
Klimop (bodem)	604	x	x	x	x	x
Opruimwerkzaamheden						
Zwerfvuil		x	x	x	x	x
Composthoop		x	x	x	x	x
Onkruid		x	x	x	x	x
Bladafval		x	x	x	x	x
Bestrating		x	x	x	x	x
Gras maaien						
Bij de moestuin	421	x	x	x	x	x
Bij de wadi	701	x	x	x	x	x

Hieronder is de planning te zien die het meest gebruikt zal worden. In hoofdstuk 3 is voor alle soorten werkzaamheden een omschrijving gegeven. Zo weten de mensen goed hoe de struiken en planten beheerd moeten worden. In de tabel hieronder is alleen de tijd waarop het moet gebeuren schematisch weergegeven. Hierin is te zien dat er in maart, in juni en in november een beheerdag moet komen. Daarnaast zou het goed zijn om het gras bij de moestuinen af en toe te maaien.

Periodes/Beheerdag		winter		lente			zomer				Herfst		
Beheergroep	Vak nr.	jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
Struiken snoeien													
Koninginnestruik	504						x						
Vlinderstruik	412			x									
Gewone Vlier	411			x									
Fluweelboom	605			x								x	
Vuurdoorn	503			x								x	
Sneeuwbes	607			x									
Laurierkers	601 602												x
Klimop	603						x					x	
Klimop (bodem)	604						x					x	
Opruimwerkzaamheden													
Zwerfvuil				x			x					x	
Composthoop				x			x					x	
Onkruid							x						
Bladafval												x	
Bestrating				x			x					x	
Gras maaien													
Bij de moestuin	421				x		x			x		x	
Bij de wadi	701						x						

5.2 Benodigdheden en kosten

De belangrijkste benodigdheden zijn

- Mensen: Ongeveer 5 per beheerdag
- Materiaal: 3 hand snoeischaren, 2 takkenscharen, 2 vorm snoeischaren, 10 paar werkhandschoenen, 3 schoppen, 3 schoffels, 3 bezems, 2 kruiwagens, 1 lichte grasmaaier
- Wanneer de bovenstaande materialen niet worden aangeschaft moet gerekend worden op een kostenpost van maximaal 500 euro. Als hier in eerste instantie geen budget voor is: Niet getreurd, ouders en leraren kunnen gevraagd worden om op de beheerdag zelf een stuk gereedschap mee te nemen.

6. Actieplan samenwerkdagen

Een mooi plan ontwikkelen is veel werk maar een kwestie van doen. Het werven van vrijwilligers is een compleet andere tak van sport. Dit hoofdstuk geeft de toekomstige beheerders en initiatiefnemers een handvat om de beheerdagen tot een succes te maken. Het belangrijkste aan het doen van vrijwilligerswerk is dat je een voldaan gevoel, gezelligheid en een bepaalde trots ontwikkeld. Dit mag je jezelf als initiatiefnemer net zo goed gunnen als de overige vrijwilligers.

Een actieplan is zoals het woord al zegt een plan waarin beschreven wordt hoe de acties uitgevoerd worden om het tot een succes dag te maken. Natuurlijk is de dag bedoeld om het groen weer een goede beurt te geven. Daarnaast is het erg belangrijk dat de vrijwilligers er plezier in hebben.

Onderverdeling in drie dagen

In de beheerplanning staat veel taken. Ook is te zien dat de taken veelal in drie periodes vallen. Dit komt door de bloeitijden van de struiken en daarmee dus ook de ingrijp momenten. De drie periodes zijn te vangen in drie beheerdagen. Het lid worden van de beheergroep betekent dus niet oneindig veel dagen achtereen buiten werken. Het betekent slechts drie gezellige dagen waar alles weer op orde komt. Dit kan ook als motivatie gebruikt worden bij het werven van nieuwe vrijwilligers.

Waardering is de brandstof

Door mensen tijdens en na het werk je waardering te laten zien voelen mensen zich energiek. Het voelt fijn als mensen zien wat er allemaal verbeterd is. Als vrijwilligers is het leuk om aan het eind van de dag een rondje langs alle plekken te lopen en elkaar te vertellen wat er allemaal aan verbeteringen zijn gemaakt. Dit voelt fijn en is als een brandstof.

Vorbereidingen zijn het halve werk

Voordat de beheerdag begint is het verstandig het voor te bereiden. Zo kan dit plan uitgeprint meegenomen worden. Ook kan er een rondje gelopen worden om de activiteiten nogmaals door te spreken. Door het gereedschap al vast klaar te zetten gaat er op de dag zelf geen tijd verloren. Hierdoor voelen de vrijwilligers zich serieus genomen.

Hoeveel mensen heb je nodig?

Per beheerdag heb je ongeveer 5 mensen nodig. Het is fijn als er bijvoorbeeld iemand bij is met groene vingers, een sterk persoon en een gezellig persoon om koffie en thee te maken. Het belangrijkste is dat iedereen een klus heeft om te doen. Het is motiverend voor mensen om lekker aan het werk te zijn, in plaats van te moeten zoeken en vragen om klusjes. Als de klusjes op zijn kan alvast begonnen worden met schoonmaken.

Een duidelijk openingswoord en eind woord

Het is goed om een wervend openingswoord en eindwoord te doen. Er zou een persoon de leiding kunnen nemen en dit voorbereiden. Een voorbeeld van een openingswoord staat hieronder:

Beste allemaal!

Wat fijn dat jullie er allemaal zijn. Bij deze: Alvast bedankt voor het enthousiasme, ik heb er zin in dus we gaan er zeker een leuke en productieve dag van maken. Mijn naam is Piet Hendriks. Ik ben vader van mijn dochter Lisa die hier op school zit. Ik wil me graag inzetten voor haar schoolplein zodat ze in een leuke en fijne omgeving naar school kan gaan. (als er onbekenden zijn, voorstel rondje doen)

Vandaag is het mooi weer, dat betekent dat er lekker door kunnen werken. We gaan vandaag het volgende doen:

- Klus 1, Klus 2, Klus 3

Om 13:00 houden we gezamenlijk pauze. We gaan dan lekkere soep opwarmen en onze boterhammen opeten.

Om 14:00 gaan we weer verder, dan maken we de laatste klussen af.

Het gereedschap hebben we al klaar gezet, dat staat hier naast mij. Laten we er met zorg mee omgaan, zodat het nog lang mee gaat. Dan kunnen we nu een onderverdeling maken, Wie wil welke klus graag doen? (Onderverdelen)

Dan gaan we nu aan de slag, (Kopietje maken van de klus zoals die beschreven staat in dit beheerplan, deze uitdelen aan degene die de klus gaat verrichten). Mochten er vragen zijn dan hoor ik het graag.

Een duidelijke zichtbare indeling aan de dag geven

Het is door de medewerkers fijn om te kunnen zien wat de indeling van de dag is. Dit kan zichtbaar gemaakt worden door bijvoorbeeld het uit te schrijven met stift op een A4 en deze op te hangen (eventueel al van tevoren)

Zichtbare doelen stellen die behaald worden gedurende de dag

Het is goed om zichtbare doelen op te stellen voor die dag. Door de klussen echt in een lijstje op te schrijven krijg je meer overzicht. Daarnaast geeft het een heel voldaan gevoel als mensen hun klus kunnen doorstrepen als het af is.

Voor een ieder een klus, voor ieder wat wils

Zorg dat je voor allerlei soorten mensen klusjes hebt bedacht. Zo zouden er klusjes kunnen zijn voor mensen die sterk zijn, voor mensen die al veel ervaring met groen hebben of voor mensen die gewoon liever bijvoorbeeld thee zetten.

7. Conclusies en aanbevelingen

Met dit beheerplan ligt er een document waarmee het beheer van het schoolterrein van de Fredericusschool opeens behapbaar wordt. Na het wegwerken van het achterstallige onderhoud, zoals in de bijlage is uitgelegd, is het beheer overzichtelijk ingedeeld in 3 dagen per jaar. Om het schoolterrein een beter uiterlijk te geven is het mogelijk om de tijd die in het onderhoud gestoken wordt per periode te bekijken en dus naar de hand te zetten. Zelfs wanneer alleen wordt gekozen voor de 3 beheerdagen per jaar zal het schoolplein er zeker op vooruit gaan.

Vernieuwingen kunnen ook na het eindigen van het huidige project nog doorlopen. We bevelen ten eerste aan om de projecten die beschreven zijn in 'deelprojecten' in de toekomst uit te voeren. Deze zullen er voor zorgen dat de uitstraling en de bruikbaarheid zal verbeteren.

In de bijlage is overigens ook een bomenplan te vinden dat de aanzet geeft tot de verbetering van het bomenbestand op het terrein. Uit veiligheidsoogpunt is het belangrijk dat deze snel gecontroleerd zullen worden door een professional, maar ook de uitstraling zal erop vooruit gaan als de bomen goed verzorgd worden.

Bijlage 1: Bomenplan

Sommige bomen op het plein zijn ziek. Één is zelfs al dood gegaan. Om erachter te komen wat de oorzaken hiervan zijn moet hulp ingeschakeld worden. De bomen zijn flink achteruit aan het gaan en de verwachting is dat ze als er niet iets gebeurt ook dood gaan.

Het belangrijkste is dat er een professionele boomdeskundige een officieel advies gaat geven. Het is belangrijk te kijken wie de eigenaar is van het schoolterrein. Dit zou de gemeente of bijvoorbeeld een stichting kunnen zijn. Deze zou opdracht moeten geven voor het onderzoek.

Het onderzoek zal uitwijzen wat de oorzaak van de ziektes is. Ook kan het informatie geven over de te nemen stappen. Dit kan bijvoorbeeld het kappen van enkele bomen zijn, waarvoor een vergunning aangevraagd moet worden.

Ons oordeel en onze vermoedens

We hebben een gesprek gehad met Peter Aerts. Deze man heeft verstand van de bodem. Hij heeft ons een aantal dingen verteld over het schoolterrein. Zijn vermoedens zijn dat veel bomen stervende zijn.

Uit dit gesprek is naar voren gekomen dat enkele jaren geleden het schoolplein opnieuw bestraat is. De bestrating is zo gelegd dat het water zo snel mogelijk van het plein af loopt. Hierdoor is er weinig water wat de bodem inzinkt. Hierdoor is de bodem mogelijk te droog voor de bomen. Dit zou een oorzaak kunnen zijn van het afsterven van de bomen.

Een mogelijk advies is bodemverbetering voor de bomen. Sommige bomen hebben echter een dusdanige slechte staat dat ze moeten worden neergehaald. We kunnen hier geen goed advies voor uitgeven omdat hiervoor echt een expert nodig is.

De nood is hoog dus: Win advies in bij een expert en red de bomen

Bijlage 2: Herstel plan

Na de ouderavond zal er hopelijk een groepje mensen opgestaan zijn die mee willen helpen met het beheren van het groen. Samen met deze groep gaan we kort daarna aan de slag om het groen te herstellen. Hierdoor is het netjes op orde voordat de lente komt. Hieronder staan de werkzaamheden.

Alle bladeren opruimen

Het water stroomt van het schoolplein af via de putjes en pijpen die in de hoeken liggen. Deze zijn vaak verstopt. Om dit te voorkomen is het goed om alle bladeren die gevallen zijn op te ruimen.

De sneeuwbes vakken schoonmaken

Bij de parkeerplaats staat een hele rij sneeuwbesen. Deze vormen de grens tussen het naastgelegen huis en de parkeerplaats. Op dit moment liggen daar afval en oude takken. Deze moeten verwijderd worden.

Composthoop Parkeerplaats voorbereiden

In de composthoop liggen op dit moment veel grote takken. Het ligt niet goed opgestapeld waardoor het een grote rommel is. De takken moeten eruit gehaald worden en als het mogelijk is afgevoerd worden naar de milieustraat. Als dat niet mogelijk is moeten ze in kleinere stukken geknipt of gezaagd worden. Daarna kunnen ze compact opgestapeld worden op een nieuwe kleinere hoop.

Onkruid verwijderen in boomspiegels

De bomen die op het schoolplein staan hebben een zand ondergrond. Hierin staat vaak onkruid. Dit moet verwijderd worden.

Moestuin renoveren

Enkele jaren heeft de Fredericus school met de kinderen in de moestuin gewerkt. Dit was een geweldig initiatief. Helaas is dit op dit moment helemaal vervallen. Het terrein ligt er troosteloos bij. Het zou geweldig zijn als het er in elk geval weer verzorgd uit ziet. Misschien werkt dit enthousiasmerend en gaat het project wel weer op gepakt worden. Het opknappen zal bestaan uit het maaien van het hoge gras. Het schoon en weer vrijmaken van de tegels. Het zichtbaar maken van de vormen zoals de bakken. Het moet er weer netjes en aantrekkelijk uit zien.

Een gereedschapsplan opstellen

Om dit beheerplan te kunnen starten moet er gereedschap beschikbaar zijn. Er moet gekeken worden naar welke soorten gereedschap er al zijn en hoe dit eventueel aangevuld moet worden.

Bijlage 3: Programma van eisen voor het schoolplein

In het programma van eisen worden de eisen beschreven die aan een omgevingselement gesteld worden voor goed functioneren van dit element. Per element zijn de eisen beschreven. Het beheerplan zal de werkzaamheden beschrijven die er nodig zijn om aan de eisen te voldoen.

Wadi

- Waterinzijgende functie behouden (inclusief regenwaterafvoeren richting de wadi)
- Natuurlijke uitstraling
- Regelmatige snoei voor lange levensduur van de beplanting
- Verzorgd uiterlijk
- Educatieve mogelijkheden

Composthoop

- Opslag bieden voor organisch materiaal
- Educatieve mogelijkheden
- Natuurlijke en verzorgde uitstraling

Parkeerplaats

- Parkeerfunctie staat voorop
- Veilig toegankelijk voor kinderen (geen giftige planten)
- Het moet overzichtelijk zijn
- Het grotendeels vrij zijn van afval
- Rustige en eenvoudige uitstraling door weinig variatie in beplanting

Schoolplein

- Veilig toegankelijk voor kinderen (geen giftige planten)
- Planten groeien niet over de bestrating
- Het schoolplein moet bladvrij worden gehouden zodat deze de waterafvoeren niet verstoppen., Bladeren worden afgevoerd naar de composthoop.
- Het schoolplein moet regelmatig geveegd worden zodat zand de water afvoeren niet kan verstoppen.

Schooltuin

- Veilig toegankelijk voor kinderen (geen giftige planten)
- Regelmatige snoei van struiken voor lange levensduur van de beplanting